

Nekaj belokranjskih

Zdravje in véselje

Metlika slovi daleč okrog po svojih jako živahnih sejmi, ki se vrše redno vsak mesec. Ob takih dneh je prostrani metliški trg poln ljudi, da komaj prideš naprej. Posebno veliko je Hrvatov z onkraj Kolpe in onih z obronkov Gorjancev, ki jih belokranjsko ljudstvo imenuje Vlahe.

Na tak tržni ali semanji dan je prišla opoldne v gostilno Vlahinja. Vse mize so bile zasedene, le pri eni mizi je dobila prostor, kamor se je zadovoljno usedla.

Takoj je pristopila strežnica in jo vprašala, kaj želi. Ženska je naročila juho in goveje meso. Na vprašanje strežnice, kaj želi k mesu, pogleda ženica na zraven sedečega Belokranjca, ki je jedel meso s krompirjem in hrenom, in pravi: »Donesite mi kumpira!« in kažoč na hren vpraša: »Šta je ovo?« Šaljivi mož ni čakal na pojasnilo strežnice, ampak hitro povedal: »To je zdravje in véselje.«

Vlahinja reče: »No, gospa, donesite i meni zdravja in véselja!«

Postregli so ji po želji. Z veliko slastjo je použila gorko, mastno juho in se lotila mesa. Takoj prvikrat je ženska globoko segla s koščkom mesa v hren in pošteno zajela. Toda — o joj! Komaj je položila v usta, so se ji zasolzile oči in kot pravimo — zaprlo ji je sapo, da ni mogla reči niti besedice. Ko pa je prišla k sebi, je glasno vzkliknila: »E, Bog daj svega dosti, samo zdravja i véselja niš!«

Vsi gosti so začudeno pogledali ženico, a ko so zvedeli za pomen tega vzklika, so se od srca nasmejali.

Métlika, kamo ideš?

Bogata Vlahinja je z Gorjancev prijezdila po raznih opravkih v Metliko. Voziti se namreč ni mogoče, ker so pota zelo slaba. Ko je svoje zadeve izvršila, je stopila v gostilno in poklicala: »Gospa, donesite mi po litra rákije i za groš kruha!« Postregli so ji. Žena je pridno pomakala kruh v rákijo in lepo vse použila. Nato je pa rekla: »E, kad je kruh popio po litra, oču još ja po litra. Donesite mi još po litra!«

Dasi nekoliko začudeno — ustregli so ji vendarle. Žena je tudi drugo polovico kmalu spravila pod streho.

Ko je pa nato jezdila domov in videla vedno Metliko pred očmi, je začudeno vzkliknila: »Metlika, Metlika, kamo ideš za manu? Što sem pójela i pópila, sve sem pošteno platila.«

V pijanosti je namreč zasedla konja tako, da je gledala nazaj, držeč ga za rep, a mislila je, da ga drži za grivo.

Ciganska vzgoja

V Beli Krajini so cigani toliko napredovali, da so si tu in tam zgradili lesene hiše. Toda v teh hišah stanujejo le pozimi, poleti pa potujejo po stari ciganski navadi iz kraja v kraj in bivajo v šotorih. Najrajši se nastanijo ob robu gozda, da imajo v bližini zalogo drv — seveda brezplačno.

Nekega dne je šel pogledat posestnik v gozd, da mu ne bi cigani delali preveč škode. In kaj vidi! Cigan Jure Brajdič je pretepaval svojega sinčka, da je na glas jokal. Kmet ga je vprašal: »Zakaj pa tepeš fantka? Kaj je naredil?« Cigan Jure je pojasnil: »Vešte, oče, po vodo gre, pa ga tepem, da ne bo štekleniče ražbil.« Nato vpraša posestnik: »Pa zakaj ga tepeš že sedaj?« Cigan pa pojasni: »Vešte, oče, prej ga je treba natepšiti, ker pozneje, ko je štekleniča ražbita, ne pomaga nobena kažen nič.«